

פרשות תזריע-מצורע – יעל שלוסברג

בפרשת השבוע הקודמת בכינו את השריפה אשר שרף ד' בחנוכת המשכן – אירוע הקרבה הגדול ביותר שבין הקב"ה לעמו. בפרשה שלנו (תזריע-מצורע) אנחנו מתמודדים עם שרשרת נגעים – נגעי הגוף, הבגד והבית, הגוזרים בידוד והרחקה מתוך המחנה. יוצא אם כן שבתנועה שבין שתי הפרשיות הללו אנחנו נעים בין מצב של קדושה וקירבה בעת ירידת השכינה לבין מצב של טומאה והרחקה הנגזרים על מי שלקה בצרעת. ובין לבין אנחנו שואלים את עצמנו איך ממשיכים לשמור על קרבה גם כשנגזר ריחוק...

ידועה תפיסת חז"ל לפיה "על שבעה דברים נגעים באים: על לשון הרע ועל שפיכות דמים ועל שבעות שווא ועל גילוי עריות ועל גסות הרוח ועל הגזל ועל צרות העין", רובם חטאים שבין אדם לחברו. השפת אמת בפירושו מנסה להבין את שורש הדברים.

בתורה משנת תרנ"ח הוא אומר כך: "בענין נגע הצרעת – ובמדרש שאת ספחת בהרת דורש על הד' מלכויות עיין שם. דכתיב ונהר יוצא מעדן וכו' ומשם יפרד והיה לד' ראשים, ודרשו גם כן על המלכויות." השפת אמת קושר בין ארבעה נגעים (נגע, שאת, ספחת בהרת), ארבע מלכויות (בבל, מדי, יון ורומי) וארבע נהרות של גן עדן. ברור שהמשותף הוא המספר ארבע אך האם יש ביניהם גם נקודת שיתוף מהותית?

מהמשך דבריו מתברר כי המשותף לכולם הוא נקודת הפירוד המסתמלת גם במספר ארבע המבטא את הפירוד לארבע רוחות השמים. ארבע המלכויות מסמלות את הפירוד בין העמים, ארבע הנהרות מסמלים את הפירוד בטבע, במציאות וארבע הנגעים מסמלים את הפירוד בין בני האדם הן בהיבט של החטאים עליהם באים הנגעים שהם כולם חטאים המפרידים בין בני אדם ויוצרים ריב ומחלוקת, והן בהיבט של העונש הנגזר על מי שנגוע והוא עונש ההפרדה מתוך המחנה.

החזרה למקום ארבעת הנהרות היא בעצם חזרה למציאות של גן עדן לפני החטא כלומר למציאות האחדותית של קודם הפירוד: "ונהר (אחד) יוצא מעדן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים". ובלשונו של השפת אמת: "והאדם הושם בגן עדן קודם הפירוד לארבעה ראשים". ומאחר וכך, ולמרות שמאז הגירוש הוא נמצא בתוך מציאות מפורדת ומחולקת, הוא יכול ואף מחויב לחתור כל הזמן לנקודת האחדות ובכך לתקן את הפירוד בין כל העולמות שהזכרנו קודם.

באופן מפתיע משהו אנחנו מצויים בתקופה שמאתגרת באופן שלא הכרנו את המושגים של פרוד וחיבור ומחייבת התבוננות יותר מורכבת ופחות דיכוטומית. אנחנו מצויים להיות מפורדים זה מזה אך יחד עם זאת נדרשים לחפש דרכים שיאפשרו לנקודות האחדות להופיע ולבוא לידי ביטוי בשלושת המישורים שהזכרנו:

כנגד הפירוד בין העמים אותו מסמלות ד המלכויות מופיעה אחדות בין עמים המפורדים כ"כ ביום יום ועתה מוצאים עצמם משתפים פעולה בחיפוש אחר מזור לעולם כולו, מעבירים ידע מדעי ורפואי, ניסיון ואף ציוד רפואי.

כנגד הפירוד של ד' הנהרות המסמל את הפירוד במציאות – אנו מוצאים אחדות במציאות שכן כל העולם כולו על פני כל הגלובוס נמצא באותה סירה ומתמודד עם אותה בעיה כשפגיעה במקום אחד היא בהכרח פגיעה גם במקום אחר.

וכנגד ארבעת הנגעים המסמלים את הפירוד בין אדם לרעהו אנו מוצאים עצמנו נדרשים למציאת פתרונות רבים ויצירתיים שיאפשרו חיבור של הלבבות למרות גזירת הפירוד הפיזי.

יהי רצון, שכמו שאומר השפת אמת, יהפוך לנו הקב"ה את הנגע לעונג ואת הצרעת לעצרת שעניינה ההתכנסות המחודשת של כולנו יחדיו.

שבת שלום יעל